

HAVENKRANT

Port of
Rotterdam

SAMEN MET BEWONERS, BEDRIJVEN EN GEMEENTEN BRENGT HET HAVENBEDRIJF ROTTERDAM EEN MOOIE, VEILIGE EN BEREIKBARE HAVEN DICHTBIJ - NR. 39 JAARGANG 10 - SEPTEMBER 2018

**Wereld
haven
dagen
Rotterdam**

7, 8 & 9 september

Ervaar de energie van de haven

*Blader door naar onze
Wereldhavendagen-special
pagina 5-8*

Wij gaan naar de
Wereldhavendagen!
Jij ook?

FOTO'S: ANNE REITSMA

**Energierevolutie
in de haven**

Dit gaan wij doen

P.3

**Straatvoetballer
Touzani**

Opent de
Wereldhavendagen

P.8



Win!

Kaartjes voor
het Maritiem
Museum

P.12



FOTO: ERNST BODE

ONDERTUSSEN BIJ Europe Container Terminals (ECT)

25-7-2017
01:07 UUR



FOTO: PERRY VAN EGMOND

Perry van Egmond werkt al twintig jaar bij Europe Container Terminals (ECT). Zodoende vind je hem regelmatig op het dek van een schip of in een kraancabine, overdag én 's nachts, want Perry werkt in ploegendiensten. Deze foto maakte hij tijdens een

nachtdienst. 'Op de foto zie je links een kraan van ECT en rechts een exemplaar van onze buurman, de DCS Terminal van Kramer. Dat is een *empty depot*, een overslagbedrijf waar voornamelijk lege containers worden behandeld. Als de kranen de klap (het gedeelte dat omhoog

staat als er niet mee wordt gewerkt) omhoog hebben, komen ze in de buurt van onze kranen. Vandaar mijn bijschrift: #ectsouthside en #kramergroup komen wel érg dicht bij elkaar zo!'



@PERRYVANEGMOND

Olie opruimen

Op 23 juni botste de tanker *Bow Jubail* tegen een steiger in de 3^e Petroleumhaven. Gevolg: een lekkende brandstoftank en 217.000 liter stookolie in het havenwater. President-directeur van Havenbedrijf Rotterdam Allard Castelein over het incident.

'Gelukkig gebeuren dit soort grote ongelukken niet vaak. Af en toe is er wel eens een incident met een kleine morsing van olie of chemicaliën in de haven. Maar zo'n grote vervuiling als die in juni is al meer dan tien jaar niet voorgekomen. Veiligheid is een topprioriteit van het Havenbedrijf Rotterdam. Het aantal incidenten neemt al jaren af, terwijl het aantal schepen dat de haven bezoekt gelijk blijft.

Maar op 23 juni ging het mis helaas. Gelukkig hadden we de situatie snel onder controle doordat we er bovenop zaten. Zodoende kwam het opruimen snel op gang. Zo'n opruimklus is zeker geen routinewerk – het betekent ontzettend veel extra inzet, overwerk en improvisatie. Niet alleen van het Havenbedrijf, maar van alle betrokken partijen variërend van Rijkswaterstaat, olie-opruimdienst HEBO (lees het interview met de directeur op pagina 4), Koninklijke Roeiers Vereniging Eendracht, het ministerie van Defensie, de Veiligheidsregio, de getroffen bedrijven en rederijen tot aan de Dierenambu-

lance, Vogelklas Karel Schot en talloze vrijwilligers.

**'HET OP-
RUIMEN
KWAM SNEL
OP GANG'**

Ik wil al die betrokkenen dan ook

nogmaals

bedanken voor hun geweldige inzet. Op het moment dat ik dit schrijf, is nog niet alles opgeruimd. Het wateroppervlak is schoon. Ook zijn de zee- en binnenvaartschepen ontdaan van olieresten, net als zo'n 500 zwanen. Dat laatste dankzij de inzet van talloze vrijwilligers. Al met al is ruim 190.000 liter opgeruimd. Nu wordt hard gewerkt aan het schoonmaken van de oevers, kades en steigers. Ook daar moeten alle olieresten worden verwijderd. Dat is monnikenwerk en zal nog wel enige maanden in beslag nemen. Maar de klus wordt geklaard, daar zorgen we voor.'

Allard Castelein

IN UITVOERING Natuurlijke oevers in de haven

Onder invloed van eb en vloed ontstaat nieuwe natuur aan de noordkant van Landtong Rozenburg. Er is inmiddels één kilometer 'langsdam' aangelegd waarachter getijdennatuur kan opbloeien.

De Nieuwe Waterweg en het Scheur: niets anders dan vaarwegen voor de meeste mensen. Maar Gijs van Zonneveld van ARK Natuurontwikkeling ziet iets anders: de vertakking van een van de grootste rivierencomplexen van Europa, een plek waar zout water overgaat in zoet. 'Een heel bijzondere plek, belangrijk voor trekvis- sen als de steur, paling en zalm. Maar ook een plek waar ze moeilijk langs kunnen, vanwege alle harde en steile kades. Daar willen we graag iets aan doen.'

SCHELPDIERTJES

Hoe? Door een voorbeeld te nemen aan natuurlijk gevormde rivieren en delta's, waar de oevers 'zacht' zijn en flauw aflopen. 'Zo ontstaan er plekken die afwisselend droog en onder water staan onder invloed van eb en vloed. In deze slikken bloeit typische getijdennatuur op', legt Gijs uit. En die is niet alleen 'leuk om naar te kijken'. 'Zo filteren de schelpdiertjes, die in slikken goed gedijen, de algen uit het water die op hun beurt weer voedsel vormen voor allerlei vogels. En de trekvis- sen kunnen in de luwte achter de dam even bijkomen tij-

RIVIER ALS GETIJDENPARK

Op veel meer plekken in Rotterdam en omgeving wordt gewerkt aan 'getijdensparks' langs de waterkant, o.a. bij de Maashaven, Nassauhaven en het Eiland van Brieneoord. Zie: www.tinyurl.com/getijdenspark

dens hun tocht naar de binnenwateren of omgekeerd.'

SLOOPMATERIAAL

Allemaal goede redenen voor meer natuurlijke oevers in het havengebied, beaamt Robbert Wolf, adviseur Natuur & Milieu van Havenbedrijf Rotterdam. 'En daar hebben we nu dus een begin mee

gemaakt bij de Rozenburgse Landtong.' Van materiaal van onder andere oude glooiingen is inmiddels één kilometer 'langsdam' aangelegd, waarachter getijdennatuur kan opbloeien. En dat is nog maar het begin: de komende jaren wordt deze langsdam nog vier kilometer uitgebreid. 'De bouwsnelheid is afhankelijk van de beschikbaarheid van herbruikbaar materiaal. We willen de aanleg wel duurzaam houden.'



ILLUSTRATIE: ARK NATUURONTWIKKELING

GESPOT *Wubbo-zeilschip*

De Ecolution vereert de Rijnhaven dit jaar met een bezoek aan de Wereldhavendagen. Dit luxe zeilschip is een mooi voorbeeld van innovatieve techniek die bijdraagt aan de energietransitie, zonder in te leveren op comfort. De Ecolution werd ontwikkeld door wijlen astronaut Wubbo Ockels, die droomde van een schip dat tijdens het varen de accu's oplaadt en zo geheel onafhankelijk is van fossiele energiebronnen. Na Ockels overlijden werd het schip door een aantal ondernemers doorontwikkeld en geschikt gemaakt om energie op te slaan in waterstof; deze waterstofcel fungeert als duurzame batterij als het schip stil ligt of het windstil is.

WADDUURZAAM.NL/DE-ECOLUTION



Elk havennummer zijn eigen verhaal. Kademuren, ze zijn zo vanzelfsprekend dat ze bijna niet opvallen. Tenzij je een medewerker bent van Simon BV, al bijna honderd jaar dé Rotterdamse specialist op het gebied van kademuuronderhoud. Dan kijk je met heel andere ogen naar al die honderden ligplaatsen voor schepen. Met een eigen vloot van vijf werkschepen en diverse pontons onderhoudt dit bedrijf vanuit de Waalhaven – nummer 2180 – op duurzame wijze kademuren door de hele haven. Ook te zien tijdens de Wereldhavendagen.

SIMONBV.COM

Haven
2180



Steeds meer schepen varen op LNG (vloeibaar gas), omdat het een stuk schoner is dan stookolie. Dit schip van rederij Nor Lines bunkert LNG in de Rotterdamse Eemshaven, alvorens het naar Noorwegen vaart.

Dit moet je weten over de energierevolutie in de haven

- » 'Energize' is niet voor niks het thema van de Wereldhavendagen
- » Er is een energierevolutie nodig in de haven: van fossiel naar CO₂-neutraal
- » Dat lukt alleen als we de handen ineen slaan en bereid zijn te veranderen

1 De haven moet CO₂-neutraal worden

Het Havenbedrijf werkt aan een haven met industrie die geen negatieve gevolgen heeft voor ons klimaat. Met andere woorden: een haven die in lijn is met de doelen van het Klimaatakkoord van Parijs. Daar is afgesproken dat we de opwarming van de aarde beperken tot maximaal twee graden, liefst anderhalve graad. Om dat te bereiken moet de uitstoot van broeikasgassen – en in Rotterdam hebben we het dan vooral over CO₂ – drastisch omlaag. Het doel is om in 2050 maar liefst 95 procent minder uit te stoten dan in 1990. In de regio Rotterdam-Moerdijk is veel industrie. Er is dus werk aan de winkel, maar er valt hier ook enorm veel te winnen. En dat is nodig. De opwarming van de aarde heeft veel negatieve gevolgen voor mens en natuur. Denk aan overstromingen door een stijgende zeespiegel en extremer weer.

2 Dat lukt als iedereen samenwerkt

Feit is dat niemand dit alleen kan. Bedrijven niet, overheid niet, omwonenden niet, ngo's niet. Samen met bedrijven, kennisinstellingen en overheden stimuleert en ontwikkelt het Havenbedrijf daarom projecten die bijdragen aan CO₂-reductie. Om er een paar te noemen: het gebruik van restwarmte uit de haven om huizen te verwarmen en van warm water te voorzien, zoals het Vondelingenwarmteproject. Maar ook het bouwen van een fabriek die plastic en huishoudelijk afval omzet in nieuwe grondstoffen voor de industrie. En om op korte termijn een flinke stap te kunnen zetten, wordt er gewerkt aan de opslag van CO₂ onder de zeebodem.

Geen einde van de industrie, maar een begin van een nieuwe, duurzame economie

3 En we allemaal willen veranderen

In Rotterdam hebben we bedrijven die tot de top van de wereld behoren. Met elkaar zijn die in staat de energietransitie vorm te geven en te zorgen dat Rotterdam in 2050 nog steeds een haven en industriegebied van wereldklasse is. Dat is belangrijk voor de werkgelegenheid en het houdt de nationale economie in stand. Daarom helpt het Havenbedrijf de bestaande industrie in Rotterdam en Moerdijk te veranderen om aan de klimaatdoelen te kunnen voldoen zonder de deur te hoeven sluiten. Tegelijkertijd is het natuurlijk zaak om nieuwe, duurzame bedrijven aan te trekken. Want: de energietransitie is niet het einde van een industrietijdperk, maar het begin van een nieuwe duurzame economie. Om dit allemaal in goede banen te leiden, is ook veel nieuwe technologie nodig. Die gaan we de komende tijd testen. Het Havenbedrijf kijkt ook wat het zelf kan bijdragen: zo vaart een derde van de patrouillevaartuigen van het Havenbedrijf op 100 procent biobrandstof, schakelt de haven over op duurzame verlichting en werkt een compleet energietransitie-team aan meer nieuwe oplossingen om de CO₂-uitstoot te verminderen.

NEDERLANDS KLIMAATAKKOORD

De Tweede Kamer heeft dit jaar een Klimaatwet aangenomen en dat betekent dat de klimaatdoelen nu in de wet zijn vastgelegd. Belangrijk is natuurlijk welke maatregelen we gaan nemen. Afgelopen half jaar hebben honderden bedrijven, instanties, wetenschappers en ngo's ideeën, projecten en maatregelen in kaart gebracht om de CO₂-uitstoot drastisch te beperken. Niet alleen die van industrie, maar ook bijvoorbeeld van huishoudens, landbouw en verkeer. In Rotterdam heeft een werkgroep onder leiding van Havenbedrijf-CEO Allard Castelein een plan ontwikkeld hoe de industrie in het gebied

Rotterdam-Moerdijk aan de klimaatdoelen kan voldoen. Het kabinet neemt dit mee in het voorstel voor een Nederlands Klimaatakkoord dat dit najaar wordt verwacht.

MEER WETEN?

Kijk op: portofrotterdam.com/energietransitie



Ervaar de nieuwe energie van het Havenbedrijf op op het Koninginnenhoofd tijdens de Wereldhavendagen

DIT KUN JE ZELF DOEN

Ook zelf kun je je steentje bijdragen aan CO₂ reductie. Kijk bijvoorbeeld eens op: www.tinyurl.com/uitstootCO2 hoeveel CO₂-uitstoot je veroorzaakt in het dagelijks leven. Het helpt wellicht om verstandiger met energie om te gaan. Daarmee lever ook jij een bijdrage aan een duurzame en gezonde wereld voor toekomstige generaties.

In de olie

Rotterdam en omstreken maakte op 23 juni voor het eerst grondig kennis met HEBO Maritiemservice. De aanleiding: een lekkage van 217.000 liter stookolie uit een olietanker. HEBO is verantwoordelijk voor het ruimen van de olie. Directeur Wiebbe Bonsink (37) maakt de balans op.

Na die enorme oliemorsing van de Bow Jubail hadden we bijna twintig vaartuigen in de vaart – gespecialiseerde vaartuigen en ondersteunende schepen – en waren we met honderd man personeel de oliemorsing aan het bestrijden. Elders in Nederland gingen andere klussen ook gewoon door. Dat is altijd onze uitdaging: er stáán bij dit soort incidenten, terwijl ander werk ook doorloopt. Wiebbe zelf profiteerde meteen van zijn persoonlijke verhuizing naar Oostvoorne. ‘Toen de melding binnenkwam, was ik even een pannenkoekje halen tijdens het korfbal van mijn dochter in Zuidland. Ik heb mijn gezin daar achtergelaten en ben direct naar de 3^e Petroleumhaven gegaan.’

BASALTBLOKKEN

Anderhalve week is zijn bedrijf 24/7 in de weer geweest om de gevolgen van de waterverontreiniging binnen de perken te houden. De verwachting is dat de haven nog een jaar hinder ondervindt van olieverontreiniging. Het Havenbedrijf heeft besloten om een deel van de negen kilometer vervuilde glooiingen te gaan vervangen, want vernieuwen is goedkoper dan schoonmaken. Ook HEBO is nog maanden zoet met het schoonmaken van steigers, palen en basaltblokken. ‘Ieder blok moeten we met heet water onder hoge druk sproeien en vervolgens moeten we de olie opvangen. We hadden daarvoor een speciaal apparaat gemaakt.’

Het ontwikkelen van eigen materieel is typerend voor HEBO. ‘De schepen waarmee we nu de olie ruimen, zijn ook door ons bedacht. Een aantal is zelfs gebouwd in onze werkplaats. We hebben een uitgebreide technische dienst. Onze mensen zijn af en toe net Willie Wortel.’ Dat is handig, want in het contract met het Havenbedrijf wordt HEBO gestimuleerd om de vloot duurzaam te innoveren. Dit leidde al tot een nieuw kraanschip met een dieselelektrische voortstuwing.

Nog geen generatie geleden was HEBO het klusjesbedrijf van Zwartsluis, een dorpje aan het IJsselmeer, onder de rook van Kampen. HEBO dankt zijn naam aan oprichter en vader van Wiebbe, HENK BONSINK. ‘Mijn vader deed van alles: schaatsen slijpen, heggen knippen. Hij is 29 jaar geleden begonnen met het af en toe opzuigen van wat olie. Met een oude sleper uit 1928, een opslagvat aan de ene en een stofzuiger aan de andere kant’, vertelt Wiebbe in zijn nieuwe kantoor op Heijplaat. Het ligt naast het Quarantaine-terrein en tegenover het enorme bedrijfsterrain aan de Werkhaven dat het bedrijf onlangs in gebruik nam.

ARABIAN LIGHT CRUDE

HEBO ontwikkelde zich eind vorige eeuw tot een specialist in olieruimen op de Nederlandse binnenwateren. ‘We waren een jong, creatief en flexibel bedrijf.’ Dat viel in het bijzonder op toen de

Rotterdamse haven te kampen kreeg met een enorme waterverontreiniging in januari 2007. De reden? Het Franse containerschip CMA CGM Claudel ramde een steiger van de Maasvlakte Olie-terminal. Hierdoor stroomde 800 ton *Arabian light crude* de haven in. Het was voor het Havenbedrijf het sein om het ruimen van olie uit te besteden en te professionaliseren en het deed toen voor het eerst beroep op de expertise van HEBO. Sindsdien is het bedrijf niet meer weg te denken uit de haven.

HEBO is inmiddels omgedoopt tot HEBO Maritiemservice, een investeerder heeft de helft van de aandelen overgenomen en het familiebedrijf heeft een nieuw Rotterdams kantoor. ‘We doen veel meer dan olie ruimen. Met onze drijvende bokken en kraanpontons zijn we nu marktleider op de Europese binnenwateren. We hebben bedrijven in Denemarken en Duitsland en zijn gespecialiseerd in bijzondere transporten. Terwijl we 24 uur per dag aan het olieruimen waren, heeft mijn broer en mede-eigenaar Gerrit nog een motorjacht van 110 meter vervoerd van Makkum naar Amsterdam. We hebben vorig jaar ook de vallen van de Botlekbrug ingevaren. We kunnen in Rotterdam veel klaarspelen. De samenwerking met het Havenbedrijf is ook goed. We hebben aan een half woord genoeg.’

HEBO-MARITIEMSERVICE.NL



‘De schepen waarmee we olie ruimen zijn door ons zelf bedacht’



THEMA: ENERGIZE

HAVEN

WERELD

DAGEN



7 + 8 + 9 SEPTEMBER 2018

H A V E N

W E R E L D

Special

D A G E N

Energize

Beleef de (duurzame) energie van de Rotterdamse haven tijdens de Wereldhavendagen. De Havenkrant selecteerde deze activiteiten waarvan je gegarandeerd opgeladen terugkomt.

GROENE ROUTE

Rijden auto's in de toekomst alleen nog maar op waterstof? Wonen we allemaal in een circulair huis? Benieuwd naar deze en andere vragen over onze (duurzame) toekomst? Kom dan langs bij de Rijnhaven, want hier presenteert SummerLabb *The Green Line to the Future*.

Jan Douwe Kroeske, initiatiefnemer van SummerLabb: 'We zijn voor de vijfde keer op de Wereldhavendagen. Dit jaar besloten wij niet alleen een plek te programmeren, maar een volledige route: The Green Line to the Future. Langs deze route vertellen we het verhaal van de toekomst. Uiteraard is energie een belangrijk onderwerp. Zo hebben we een pop-up museum over alle vormen van transitie en kun je alle oplossingen van de toekomstige energie ervaren langs The Green Line.' De route start bij het KPN-gebouw, aan de voet van de Erasmusbrug, loopt via het Luxor Theater langs de kade aan de Rijnhaven en eindigt voor Hotel New York met een interactief spel. Voor de kleintjes ligt er een speurtocht klaar die hen meeneemt langs de hele route.

Vrijdag - zondag van 10.00 uur tot 18.00 uur, Rijnhaven

SCHONE TANKERS

Stap op zondag aan boord van een Eco-tanker van binnenvaartonderneming AMS. Deze binnenvaarttanker is de enige tanker in Europa die volledig LNG-elektrisch aangedreven is, waardoor hij schoon vaart. En met een tankinhoud van maar liefst tachtig kubieke meter LNG kan de ecotanker minimaal zes weken varen zonder te bunkeren. Neem tijdens de Wereldhavendagen een kijkje in de stuurhut en machinekamer.

Zondag tussen 10.00 uur en 16.00 uur, Westerkade

TOUR VOL ENERGIE

Doe de energietour en ervaar hoe hernieuwbare energiebronnen hun toepassing vinden in de Rotterdamse haven. FutureLand-voorlichter Walter Langendoen neemt je mee langs een aantal hotspots op de Maasvlakte, zoals producenten van biodiesel, vloeibaar aardgas en fundaties voor windturbines op zee. Ook rijd je over een containerterminal, volledig aangedreven door windenergie.

Zaterdag en zondag van 12.30 uur tot 15.30 uur, vertrekpunt: Katendrecht, ss Rotterdam



DE ENERGIE VAN DE KONINKLIJKE MARINE

Ook deze editie van de Wereldhavendagen trakteert de Koninklijke Marine het publiek op verschillende spectaculaire demonstraties. Het oudste krijgsmachtdeel demonstreert onder andere hoe het een koopvaardijship bevrijdt van Somalische piraten en hoe de marine drugsmokkelaars in het Caribisch Gebied onderschept. De maritieme gevechtshelikopter NH90 speelt samen met de snelle onderscheppingsvaartuigen van het type FRISC een belangrijke rol in deze operaties. Energie gegarandeerd!

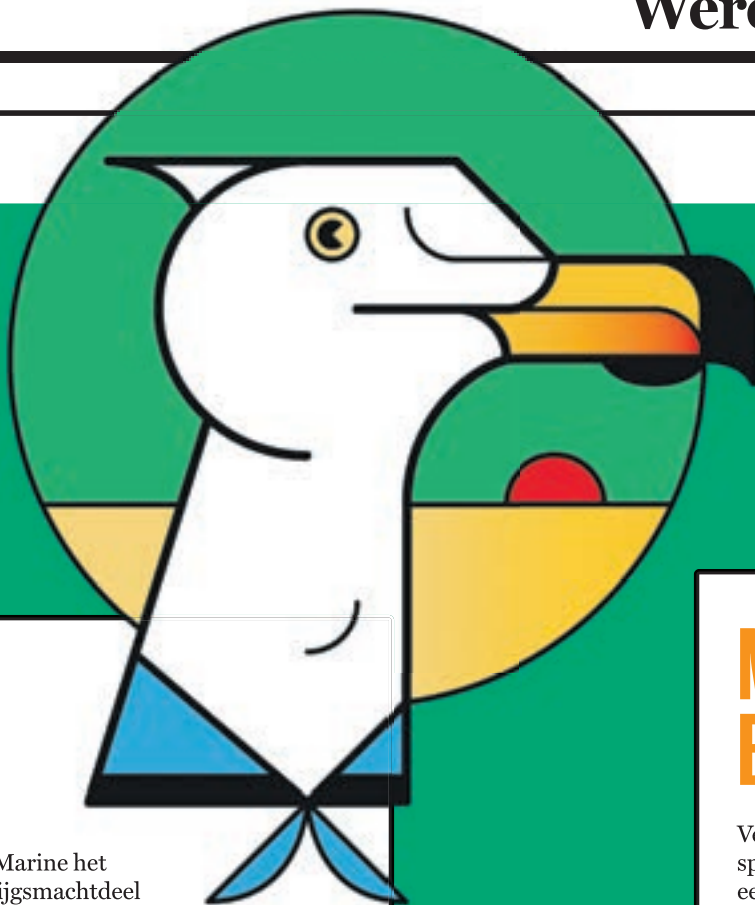
Vrijdag van 10.30 uur tot 11.00 uur en van 13.40 uur tot 14.30 uur.

Zaterdag van 12.00 uur tot 12.30 uur en van 16.20 uur tot 17.10 uur.

Zondag van 12.10 uur tot 13.00 uur en van 16.10 uur tot 16.40 uur.

Demonstraties: vrijdag en zondag demonstratiegebied bij de Wilhelminakade, zaterdag bij de Willemskade.

Het mariniersdorp is elke dag open bij de Parkkade.



MODERNE BOTENPARADE

Vergaap je op zaterdagavond tijdens de spectaculaire avondshow op het water aan een moderne versie van een botenparade. De schepen zijn verlicht als een reis door de tijd: eerst met fakkels en verlichte kabels, om uiteindelijk te eindigen in een moderne lichtshow, die zich niet alleen op het water afspeelt, maar ook op de kade. De Rotterdamse DJ Niles Alister zal het publiek opwarmen (en geeft een after-party) en de muziek tijdens de show is van het Rotterdams Philharmonisch Orkest. **Zaterdag 21.00 uur tot 23.00 uur, gratis te zien vanaf de Holland Amerikakade, Willemskade en de Erasmusbrug.**

VAN AFVAL NAAR ENERGIE

Van restafval naar elektriciteit, stadswarmte, stoom en stoep-tegels? Ja, dat kan! Hoe? Je ziet het bij afvalenergiebedrijf AVR. Gidsen nemen je mee in een doolhof van buizen, leidingen, stoom en vooral afval. Heel veel afval. Een kijkje in de bunker en ovens ontbreekt uiteraard ook niet. Eén ding is zeker: na dit bezoek kijk je nooit meer hetzelfde naar je grijze restafvalzak. AVR bevindt zich op een fabrieksterrein en het kan er nat zijn. Draag daarom het liefst platte schoenen en niet je allerbeste kleding. Rondleidingen zijn toegankelijk voor ouders met kinderen vanaf 12 jaar.

Zaterdag van 08.30 uur tot 11.00 uur, van 09.00 uur tot 11.30 uur en van 09.30 uur tot 12.00 uur.

Vertrek vanaf Katendrecht - ss Rotterdam

WIN EEN EXCURSIE

De Havenkrant geeft 4 kaartjes weg voor de excursie naar AVR. Kans maken? Stuur uiterlijk woensdag 29 augustus naam en contactgegevens naar havenkrant@portofrotterdam.com o.v.v. AVR.

Winnaars krijgen vrijdag 31 augustus bericht.

PRAKTISCHE INFO

▣ Kijk op wereldhavendagen.nl voor actuele informatie over alle activiteiten, demonstraties, excursies, locaties, tijden en bereikbaarheid.

▣ Tijdens het evenement is er een kassa/infopunt op Katendrecht (bij het ss Rotterdam) en op de Wilhelminapier, ter hoogte van de Rijnhavenbrug. Hier kun je terecht voor de nog beschikbare excursietickets. De kassapunten zijn geopend van vrijdag 7 tot en met zondag 9 september van 09.00 - 18.00 uur. Online heb je tot aanvang van de excursie de mogelijkheid om excursietickets te kopen. Het festivalterrein is open van 10.00 tot 18.00 uur.

▣ Neem je legitimatie mee als je op excursie gaat, zonder mag je niet overal de haven terreinen op. Rijbewijs wordt niet geaccepteerd.

Wereld
haven
dagen
Rotterdam



WIN EEN EXCURSIE

De Havenkrant geeft 2 x 4 kaartjes weg voor de energietour op zondag. Kans maken? Stuur uiterlijk woensdag 29 augustus naam en contactgegevens naar havenkrant@portofrotterdam.com o.v.v. Energietour. Winnaars krijgen vrijdag 31 augustus bericht.

HET HAVENBEDRIJF EN NIEUWE ENERGIE

Ontmoet het Havenbedrijf op het Koninginnenhoofd en speel met z'n tweeën de *Energize quiz* tegen een ander team. Verschijn fris en fruitig bij de quizmaster, want met alleen goede antwoorden win je niet! Ook bezoek je hier een patrouillevaartuig of zet je een VR-bril op je hoofd om een kijkje te nemen in de splinternieuwe, hybride aangedreven RPA 8. Benieuwd naar nieuwe manieren om met energie om te gaan? Neem dan relaxed plaats in de pop-up bioscoop.

Vrijdag - zondag van 10.00 uur tot 18.00 uur, Koninginnenhoofd





Zonder ZEEBENEN

Zet tijdens de Wereldhavendagen in de stand van het Havenbedrijf Rotterdam een virtual reality bril op en waan je op de nieuwe RPA 8. Met dit schip houdt de Havenmeester een oogje in het zeil. In de stuurhut zie je de modernste snufjes en bekijk in de machinekamer hoe dit schip op zowel brandstof als elektrisch vaart. Hybride dus, wel zo schoon!
Vrijdag, zaterdag en zondag van 10.00 tot 18.00 uur, Koninginnenhoofd



STERKE mannen & vrouwen



Brandweermannen en vrouwen die zo snel mogelijk een slang uitrollen, traplopen en over obstakels rennen. Niet omdat er brand is, maar omdat ze meedoen aan de Nederlandse Ultimate Fire Fighter (ultieme brandweerman) competitie. Moedig ze zaterdag en zondag aan tijdens spectaculaire wedstrijden. Wie wordt de Ultimate Fire Fighter van Nederland? Zaterdag en zondag, Holland Amerikakade, tussen World Port Center en de Cruise Terminal

SCHONE zee

Help je mee de zee redden? Doe dan tijdens de Wereldhavendagen mee aan de opruimactie op de looproute Erasmusbrug-Rijnhaven. Verzamel plastic flesjes, blikjes en andere 'verloren' spullen om weer mooie dingen van te maken. Loop mee met de 'goudzoekers' van 'Van zoi naar mooi' en samen vullen we de afvalbak. Je herkent ze aan de gouden outfits en pratende mobiele afvalbakken. Ook prijzen te winnen! Vrijdag en zaterdag van 14.00 uur tot 16.00 uur, Erasmusbrug, kade Rijnhaven en richting Drijvend paviljoen



Doe trucjes zoals Touzani

Straatvoetballer, vlogger én trotse Rotterdammer Soufiane Touzani opent de Wereldhavendagen. 'Ik voel me thuis in de haven.'

Wat ga je doen tijdens de Wereldhavendagen?

'Ik kan nog niet alles verklappen, maar tijdens de openingsact laat ik fragmenten zien uit de filmpjes die ik over de haven heb gemaakt. Ik stuur vlogger Rarko op pad om typische havenberoepen uit te proberen. Hij moet echt zijn handen uit de mouwen steken, zweeten zal ie! Daarnaast doe ik met mijn straatvoetbalteam Los Barrenderos *challenges* in de haven met en zonder bal. Stel je een grote kraan voor die een zeecontainer de lucht in hijst. Wij proberen met de bal die container te raken. Dat is nog knap lastig, maar ziet er vet uit! En we doen een quiz met havenvragen. Hoeveel mensen denk je dat er in de haven werken? Het zijn er veel meer dan je denkt.'

Wat heb jij zelf met de Rotterdamse haven?

'Ik ben een heel, heel trotse Rotterdammer! Tegenwoordig loopt de haven helemaal door tot de Maasvlakte aan zee. Een stuk verder uit de stad dan vroeger. Toen ik jong was, waren we super trots op Rotterdam met z'n grote haven. Ik denk omdat je hem gewoon kon zien. Dat gevoel wil ik terugbrengen bij mijn volgers. Ik dacht altijd: in de haven zie je alleen maar mannetjes zware dingen tillen. Maar alles gebeurt automatisch, het is één geoliede machine met robotkranen. Als straatvoetballer voel ik me thuis in die rauwe, industriële sfeer.'

Het thema van de Wereldhavendagen is Energize. Waar krijg jij zelf energie van?

'Ik doe dingen die ik tof vind. Ik ben opgegroeid in Rotterdam-Zuid, waar ik contact leerde maken met allerlei soorten mensen. Ik kan met iedereen overweg. Door omstandigheden kon ik geen profvoetballer worden. Maar de bal is nu een middel geworden om verbinding te maken en mensen te entertainen. Mijn voetbaltrucs komen altijd weer van pas.'



Opening Wereldhavendagen door Soufiane Touzani op 7 september 10.00 uur

Vraag het



DE HAVENMEESTER

Hoeveel verschillende kleuren containers zijn er?

'De haven van Rotterdam is de grootste containerhaven van Europa. En dat is te merken als je door de haven loopt en de schepen vol gekleurde containers je voorbij varen. Ook in de haven zelf vind je trouwens muren van containers. Bij de containerbedrijven, maar ook in de 24 opslagplekken voor containers. Groen, rood, geel, blauw. Sommige schepen lijken wel varende schilderijen. Maar hoeveel verschillende kleuren er zijn? Geen idee! De kleuren van de containers hebben te maken met de verschillende bedrijven die ze verhuren; ze gebruiken allemaal hun eigen kleuren, letters en namen. Bewonder tijdens de Wereldhavendagen tijdens een excursie (of gewoon tijdens een tour door de haven) deze muren vol gekleurde containers. Hoeveel verschillende kleuren denk jij dat er zijn?'

Heb jij een vraag voor de Havenmeester? Mail naar: havenkrant@portofrotterdam.com o.v.v. 'Havenmeester'.

Kijk op YouTube

Rondom de Wereldhavendagen brengt Soufiane met zijn team Los Barrenderos de haven in beeld via zijn YouTube-kanaal Touzani TV en dat van teamgenoot Rarko. Soufiane stuurde Rarko namelijk op pad om een baan in de haven te zoeken. Rarko test in drie vlogs, drie beroepen. Hij gaat op bezoek bij een overslagbedrijf voor bulkclading zoals ijzererts, een containerterminal en de Roeiers, de stoere mannen die de zeeschepen vastmaken. Komt hij ergens aan de bak? Bekijk de video's vanaf begin september:
youtube.com/TouzaniTV
youtube.com/rarko

BINNENVAARTTANKERS MOGEN HUN RUIM NIET MEER LUCHTEN

- » Binnenvaarttankers mogen vanaf 2020 niet langer 'ontgassen'
- » Dit is goed nieuws voor omwonenden van vaarwegen en scheepsbemanningen
- » Dankzij dit verbod wordt de lucht langs vaarwegen schoner

Wat is ontgassen precies? Nadat schippers hun lading hebben gelost, is het soms nodig om het ruim van hun tanker te ontdoen van de restanten. Gaat het om dampen, dan betekent dat in de praktijk: tankpoortjes open en de tanks laten 'doorluchten'. Hierbij komen echter dampen in de atmosfeer, zoals benzeen, die schadelijk zijn voor mens en milieu. Daarom willen we al een tijdje af van het ontgassen.

KRINGLOOP

Een aantal provincies – Zuid-Holland en Noord-Brabant voorop – heeft dit fenomeen al in de ban gedaan. Maar vanaf 2020 mogen schippers dus nergens in Nederland en de andere Rijnsoeverstaten hun tanks meer 'luchten'. Hoe komen zij dan af van die dampen? Het idee is dat zij de dampen 'inleveren' bij een 'ontvangstinstallatie' die grondstoffen kan terugwinnen. Zo ontstaat een milieuvriendelijke kringloop. Is dat niet mogelijk, dan moet een verwerkingsinstallatie de dampen onschadelijk maken.

DUURZAME AMBITIES

Om het verbod soepel in te voeren, is een taskforce in het leven geroepen waarin verladers, industriepartijen,



FOTO: HOLLANDE HOOGTE

Zo maken we de scheepvaart schoner

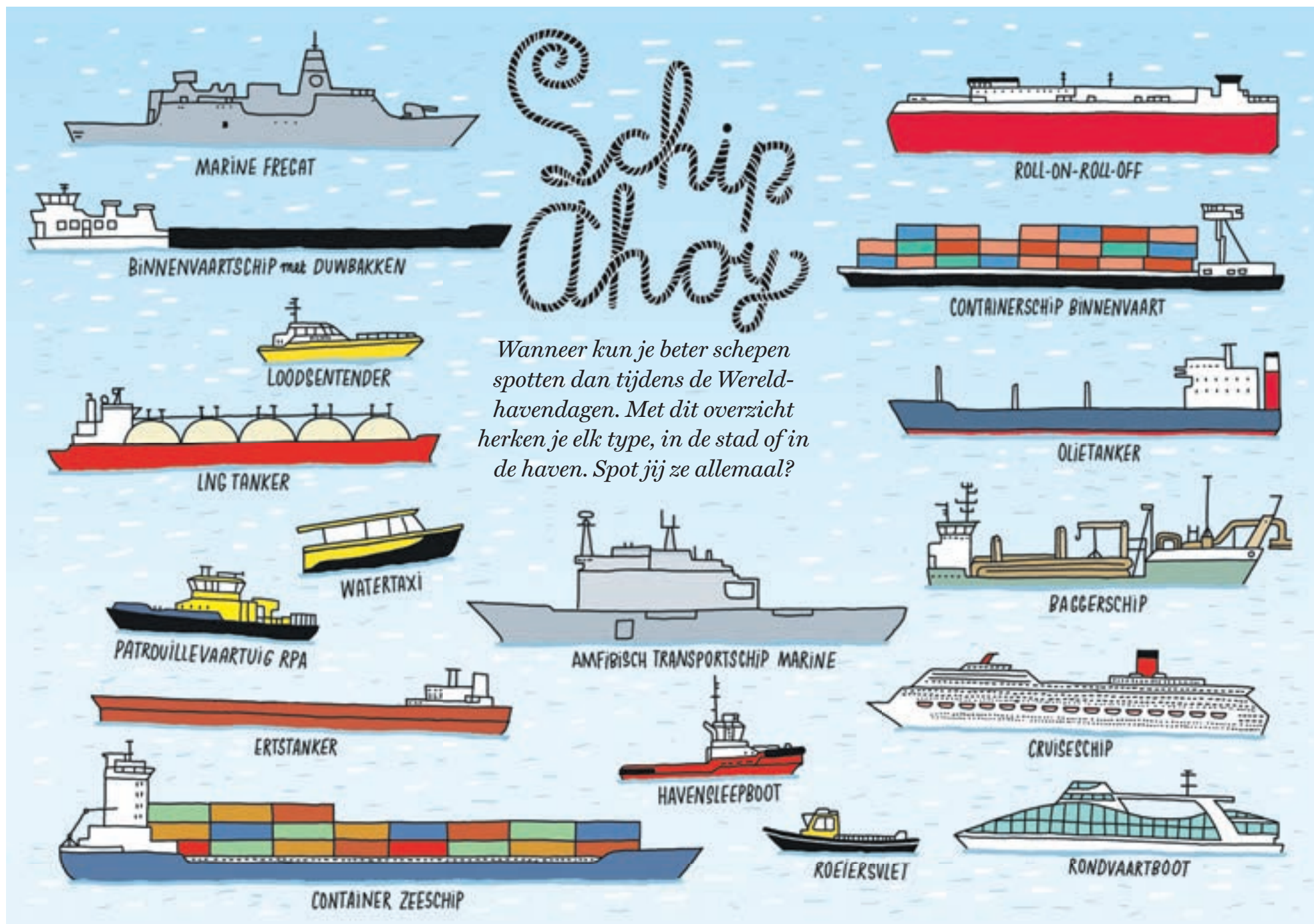
opslagbedrijven en vervoerders samenwerken. Ook Havenbedrijf Rotterdam heeft zich aangesloten. 'Dit past binnen de duurzaamheidsambities van het Havenbedrijf', zegt Eric van der Schans, hoofd Environmental Management. 'Via het verminderen van dit soort schadelijke uitstoot, willen we bijdragen aan een verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving.'

VERGROENING SCHEEPVAART

Het verbod op varend ontgassen past in een bredere trend van initiatieven om de scheepvaart schoner te krijgen. Het motto daarbij is: de vervuiler betaalt. Zo werd in april een wereld-

wijd akkoord getekend om de CO₂-uitstoot van zeeschepen terug te dringen en maakten in mei een aantal partijen, waaronder Havenbedrijf Rotterdam, afspraken om de lozing van schoon-

maakwater vervuld met paraffine tegen te gaan. Een overkoepelende Green Deal met de hele maritieme sector voor verdere verduurzaming staat voor eind dit jaar op de agenda.



INFOGRAPHIC: WENDY PANDERS

WERK *in de haven*

BAAN gescoord



Pepijn Dijkstra (23) is net terug van een week varen op de Volendam, een chemicaliëntanker van de Verenigde Tankrederij: 'We varen altijd week op, week af, vandaar. **Ik ben begonnen als leerling-matros, maar inmiddels op-**

geklimmen tot schipper, de tweede in rang onder de kapitein. Ik heb het vak voornamelijk in de praktijk geleerd, via een Beroepsbegeleidende Leerweg (BBL). Je werkt dan op een schip en gaat eens in de zes weken naar school. De Verenigde Tankrederij heeft mijn opleiding betaald, dus dat is wel top. Het is prachtig werk. Het gevoel van vrijheid, de mooie plekken waar je komt, de collegialiteit – we werken in een hecht team van vier man. Op een dag wil ik graag kapitein worden, maar ik heb geen haast. Alles op zijn tijd.'

OOK AAN DE SLAG?

Opleiding: mbo-opleiding schipper-binnenvaart (BBL)
Kwaliteiten: gevoel voor verantwoordelijkheid, voor zowel schip als lading; niet

vervelend vinden om lang van huis te zijn.
Meer informatie: watertalent.nl
vtgroup.nl/
vt-academy

De werkweek van...

EEN BEROEPSSCHIPPER

Rick Slijk (29) is beroepsschipper bij de Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij (KNRM). Standplaats: Hoek van Holland. Iemand in nood? Ricks pieper gaat af.

MAANDAG

'De afgelopen weken was het gelukkig rustig. Toch weet ik nooit waar ik over tien minuten ben, de pieper kan elk moment gaan. Maandag doen we altijd onderhoud aan ons schip. Dat doe ik alleen of met vrijwilligers. Vandaag ben ik in m'n eentje, hoewel er om tien uur altijd wel wat vrijwilligers komen aanwaaien voor een bakkie. Het is een gezellige club, relatief jong, de gemiddelde leeftijd is 35. We zijn met 23 professionals: allen opgeleid door de KNRM. Zowel op de boot zelf als via cursussen op het hoofdkantoor en zeevaartscholen. Voornamelijk mannen en twee vrouwen. Vrouwen zijn dus nog zeker welkom bij de club! Na het bakkie check ik de motoren en onze veiligheidssystemen, zoals het brandalarm.'

DINSDAG

'Vandaag loop ik met mijn chef en de technisch inspecteur een lijst langs van alles wat vervangen of gerepareerd moet worden aan de reddingboot Jeanine Parqui. In september gaat ze twee maanden weg voor groot onderhoud. Ze wordt helemaal gestript en krijgt allerlei nieuwe onderdelen. Ze is immers al twaalf jaar oud.'

WOENSDAG

'Vanavond houden we een reddingsoefening. Als je iemand probeert te redden, moeten schepen die meedoen goed gecoördineerd worden en op de juiste lijnen naast elkaar liggen. Anders kun je iemand over het hoofd zien of sla je tijdens het zoeken stukken zee over. Om 19.00 uur starten we met twee boten en tien man aan

de oefening, om 21.30 uur zijn we klaar.'

DONDERDAG

'Een ontspannen dagje. Ik maak de voortuin schoon – moet ook gebeuren – en pleeg onderhoud aan het station. Deze keer wel met wat hulp.'

VRIJDAG

'Ik geef vaartraining aan een opstapper. Zo noemen we iedereen die aan dek van het schip werkt. Elke opstapper moet het schip kunnen terugvaren naar de haven. We oefenen in de Berghaven van Hoek van Holland met het maken van manoeuvres in kleine hoekjes. Het schip is 18 meter lang, dus dat kan best lastig zijn. Nee, niet iedereen kan dat meteen. Maar met engelengeduld kom je een heel eind, haha.'

OOK AAN DE SLAG?

Opleiding: Geen. Reddingstation Hoek van Holland en de KNRM zijn altijd op zoek naar enthousiaste vrijwilligers. Nautische ervaring is handig, maar ook de bakker en de slager zijn van harte welkom.
Kwaliteiten: op minder dan tien minuten afstand van een boothuis Van het KNRM wonen en/of werken, liefst niet gebonden aan kantooruren, teamspeler, zeebenen, mouwen willen opstropen.
Meer info: knrm.nl/vrijwilligers



FOTO: ANJA KORTENBOUT

HANDEN UIT DE MOUWEN *voor de mooiste vaartochtjes*

De meeste schepen zijn maar kort in de Rotterdamse haven, maar de Spido is er eigenlijk altijd. En dat maakt het werk op deze rondvaartboot voor matros Jay Tigchelaar (18) extra leuk.

Na het vmbo op het Scheepvaart- en Transportcollege begon Jay Tigchelaar aan een zeevaartopleiding. Als bijbaantje ging hij aan de slag op de Spido. Toen hij daar fulltime kon werken, was de keuze snel gemaakt: 'Ik ben gestopt met de opleiding. Andere schippers zijn vaak weken van huis, ik zit lekker elke avond thuis aan mijn prakkie en heb toch super afwisselend werk.' Of Jay nou is ingeroosterd voor een dagtocht, een event of een rondvaart: elke dag begint met het schoonmaken van het schip. Daarna 'worden de mensen ingeladen'. 'Vervolgens gooien we de trossen los en zijn we klaar om te gaan.' Met drie man nautisch personeel – matros Jay, een stuurman en een kapitein – is er altijd werk aan de winkel tijdens een vaartocht. 'Er is ook horecapersoneel aan boord: twee tot tien mensen, maar we helpen elkaar allemaal. Ik sta bijvoorbeeld ook achter de bar.' De sfeer op het schip is altijd goed. 'Iedereen zet zich keihard in om alle mensen weer veilig aan land te brengen. Soms wel driehonderd.

Je hebt een grote verantwoordelijkheid. Gelukkig weten we allemaal wat we moeten doen als er bijvoorbeeld een man overboord is. Maar ik werk hier nu een jaar en heb nog nooit iets gekst meegemaakt.' Op de Spido is niet alleen ruimte voor het werk, Jay haalt ook diploma's voor bijvoorbeeld marifonie – zodat je aan boord een maritieme telefoon mag bedienen – en radar. Zijn doel is om uiteindelijk als stuurman aan de slag te gaan, maar voorlopig werkt hij met plezier als matros. Hoogtepunt uit zijn carrière? 'Dat moet nog komen, ik ben nog maar 18!'

OOK AAN DE SLAG?

Opleiding tot stuurman: vaarbewijs, mbo kapitein/schipper op het Scheepvaart- en Transportcollege
Opleiding tot matros: Mbo niveau 2 Matros binnenvaart - Rijn- en binnenvaart
Kwaliteiten: flexibel en gastgericht
Meer info: scheidvaarttransportcollege.nl

'Als het nodig is, sta ik ook achter de bar'



FOTO: ANJA KORTENBOUT

OOK WERKEN IN DE HAVEN?

Van techniek tot marketing en van logistiek tot nautisch werk, zoals dat van de loodsen en roeiers. De haven heeft interessante functies in alle richtingen voor mannen en vrouwen. De haven zorgt voor zo'n 100.000 directe arbeidsplaatsen en 80.000 indirecte banen bij bedrijven in de regio. Interesse? Kijk dan eens op een van deze websites. Benieuwd naar de salarisindicatie van verschillende functies in de haven, check loonwijzer.nl.

KIJK VOOR VACATURES OP:

- WATERTALENT.NL
- PORTOFROTTERDAM.COM/VACATURES
- TALENT-GEZOCHT.NL
- MARITTIEMEVACATUREBANK.NL
- ROTTERDAMPORINFO.COM



'Een loods heeft zijn blik altijd op het water'

Arno Voskuilen loodst al twaalfjaar schepen in en uit de Rotterdamse haven. Havenkrant voer op een zonnige dag mee. 'Ook als het regent is dit het gaafste beroep hoor.'

Stel je voor: je rijdt met je caravan richting Frankrijk, eerst over de ruime snelwegen, maar hoe dichterbij je bestemming komt, hoe meer nauwe weggetjes. Je hoopt na elke bocht dat niemand je tegemoet komt, want keren, uitwijken of achteruit rijden is echt geen optie. Zweeten geblazen. Een zelfde gevoel hebben kapiteins van de grootste schepen ter wereld die van de open oceaan ineens terecht komen in de nauwere doorgangen van de haven die op veel plekken ook nog eens ondieper is. Gelukkig hoeven zij niet te zweten, want ze krijgen een loods aan boord die het schip van of naar hun ligplaats begeleidt. Arno Voskuilen bijvoorbeeld.

BAKLAVA EN FETA

We zijn aan boord van de Archangelos Gabriel, een Grieks schip van 228 meter lang, 32 meter breed en 10 meter diep. Arno is er net met een 'tenderboot' afgezet en via een loodsladder aan boord geklommen. De zon weerkaatst op de Maasmond.

In de verte klinkt het gekras van zee-meeuwen. Arno nipt van zijn café frappé terwijl hij over het water tuurt, de lunch met dolmades, baklava en feta net achter de kiezen. Op de achtergrond het Griekse geroezemoes van de kapitein die praat met zijn bemanningsleden. Je hoeft je ogen maar te sluiten en je waant je op een boot-tripje langs een van de Griekse eilanden. Arno: 'Dat heb ik weer. Schrijf je dat allemaal op? Lijkt het alsof het allemaal heel relaxt is.' Lachend: 'Een collega opperde laatst al dat we ook eens mensen mee moeten nemen als het stormt, flink vriest en de regen je in het gezicht slaat. Maar ja, dat is te gevaarlijk hè, dan gaan we ook vaak per helikopter naar een schip. Dus degenen die eens een keertje meevaren, krijgen een heel idyllisch beeld van het werk als loods. Ach ja, dat is ons lot.'

VTS-OPERATORS

Maar voor Arno wel een lot uit de loterij. 'Een prachtig vak! Ja, ook als het vriest, onweert en regent. Voorheen werkte ik bij de marine, maar nu ik een gezin heb, is deze baan voor mij het beste van twee werelden: lekker vrij op zee, maar ik slaap wel altijd thuis.' Hij doet het al twaalf jaar. Inmiddels zit er flinke routine in de aanpak van Arno. Ogenscheinlijk rustig kijkt hij vanuit de brug over het water. Wie niet beter weet, zal denken dat hij wat voor zich uit mijmert. Niets is minder waar. 'Weet je wat het is, ik ken dit plaatje zo goed, je weet hoe het eruit hoort te zien. Je hebt lokale kennis, kent de stromen.

Die Maascenter boei daar, de kades verderop. De vaarbewegingen van de schepen die passeren. Zo hoort het. Pas als iets afwijkt, moet ik actie ondernemen. Ik zie het meteen als het plaatje

'De kleinste stuur-beweging merk je honderden meters verder nog'

niet klopt. Zie je dat witte stipje daar? Die zeilboot moet ik even in de gaten houden. Ik probeer de vaarroute nu al in te schatten. Als de zeilboot ons niet snel genoeg passeert, kunnen we altijd nog vaart minderen. De kleinste stuurbeweging merk je honderden meters verder nog.'

Het is al snel duidelijk: een loods moet niet alleen de route op zijn duimpje kennen. Hij moet ver vooruit kijken en met veel zaken rekening houden. Het is in een notendop wat Arno doet: de vaaromgeving observeren, anticiperen waar nodig, vooruit denken. Hij doet dat niet alleen. Tijdens de vaartocht heeft hij regelmatig contact met de VTS-operators van de verkeerscentrale in Hoek van Holland. En halverwege de reis sluiten twee sleepboten aan die het schip assisteren, bijsturen als dat nodig is en helpen bij het aanmeren. De aanwezigheid van Arno brengt de nodige rust bij de Griekse kapitein. Arno

maakt een praatje met hem terwijl hij wijst op een poster van het Griekse eiland Skiathos. 'I was there last year. Very nice beach, very nice.' Een gezellig kletspraatje, maar ondertussen kijkt Arno steeds vooruit. 'We zijn het gewend dat je elkaar niet in de ogen kijkt. Een loods kijkt altijd richting water.'

PORTOFOON

Dan is het tijd om aan te meren. Een spannend moment. De kapitein praat driftig in zijn portofoon terwijl hij de bemanning op het dek instrueert die de trossen moeten vastmaken. Arno stelt hem gerust als de kapitein het schip meteen perfect wil aanmeren. Tegen ons: 'Hij is een tikkeltje nerveus, nervens voor nodig. Kijk, we liggen al. Zo, reisje zit er weer op.' Loods Arno: een baken van rust aan boord.

OOK AAN DE SLAG?

Opleiding: De Nederlandse Loodsencorporatie verzorgt de opleiding tot Registerloods (Master in Maritime Piloting). Om deel te nemen aan de opleiding moet je minimaal beschikken over: Vaarbevoegdheidsbewijs eerste stuurman alle schepen, hbo diploma, BRM/MRM certificaat, Marcom-A certificaat.

Kwaliteiten: stressbestendig, mensgericht
Meer info: werkenbijhetloodswezen.nl
En bezoek het loodswezen tijdens de Wereldhavendagen op het Koninginnenhoofd



FOTO'S: PETER DE KROM



AGENDA

SEPTEMBER

Gratis



NACHT VAN DE KAAP
Katendrecht gaat voor één nacht terug in de tijd en wordt weer zeemanskwartier 'De Kaap'. Feest mee op 8 september tijdens dit muziekfestival op het Deliplein. Ook voor een gevulde maag wordt gezorgd!
€27,42 p.p.
denachtvandeKaap.nl
010 433 13 00



SHANTYFESTIVAL
Ruim dertig koren zingen drie dagen lang werkliederen uit de oude zeevaart tijdens het Internationaal Shantyfestival Rotterdam. Het grootste shantyfestival van Europa! Kijk en luister tijdens deze 16e editie mee rondom de Leuvehaven van vrij 7 t/m zo 9 sept.
shantyfestivalrotterdam.nl
06 337 31 440

WORLD PORT BUSKER FESTIVAL
Straatmuzikanten uit alle windstreken tonen hun muzikale kunsten tijdens dit drie-daagse festival op diverse locaties in de Rotterdamse binnenstad. Vrij 7 t/m zo 9 sept.
worldportbuskerfestival.nl
010 433 13 00

MARITIEM MUSEUM OP DREEF!
In het weekend van 8 en 9 september is het Maritiem Museum gratis

toegankelijk. Ontwerp je eigen solarboot, oefen met radio-bestuurbare bootjes of maak een ritje met de rangeerlocomotief die vroeger in de haven werd gebruikt.
Tijden: 10.00 - 18.00 uur
tinyurl.com/opdreef

FIETS DOOR DE HAVEN

Op 23 september is de tweede editie van de Harbour Tour. Deze tocht voor recreatieve fietsers voert dwars door het havengebied en verbindt de Waalhaven met de allernieuwste terminals van de Tweede Maasvlakte. Er zijn routes van 70, 100 en 130 kilometer. Individueel, per groep of met een businesssteam.
Individuele inschrijving: €30
harbourtour.nl

OPEN MONUMENTENDAG

Open Monumentendag laat met 65 monumenten zien hoe Europa is terug te vinden in Rotterdam - en Rotterdam in Europa. Speciaal op deze dag komt de Hef, de spoorweghefbrug over de Koningshaven, weer in beweging.
Za 8 en zo 9 sept.
omdrotterdam.nl

NOG MEER HAVEN IN DE STAD

Een havenpoppenkastvoorstelling bij de Cool-singel, een echte haventattoo van Bont&Blauw uit de kauwgomballen-automaat voor 50 euro, een havenspeurtocht bij de Markthal: er is nog zoveel te doen tijdens de Wereldhavendagen. Voor elk wat wils dus.
wereldhavendagen.nl/
indestad

OKTOBER



SPEKTAKEL BIJ DE HARBOUR RUN
Geen zin om te fietsen? Je kunt ook rennen door de haven. Een parcours van tien kilometer over kades, langs schepen, kranen en containers. Durf jij het aan op 7 oktober? Haast je dan naar de website.
Inschrijving (vanaf 18 jaar): € 55
harbourrun.nl

GEEN WOORD MISSEN

Geen Daden Maar Woorden Festival is een avondvullend evenement waarbij jong talent in de spotlights staat. Op deze culturele uitgaansavond vol literatuur en muziek staat het woord centraal in al zijn facetten. Niet te missen voor liefhebbers van literatuur en muziek.
Za 13 okt, Deliplein
gdmw.nl

TENTOONSTELLING OVER DEALEN



Win!

De Havenkrant geeft kaartjes weg voor het Maritiem Museum! **Kans maken?** Geef antwoord op de volgende vraag: **Wie had in de 17e eeuw het monopolie op de Nederlandse opiumhandel?** Stuur een e-mail met het goede antwoord, je adres, telefoonnummer en het gewenste aantal kaartjes (max. 4) naar: havenkrant@portofrotterdam.com o.v.v. Maritiem Museum.

In de tentoonstelling van het Maritiem Museum 'Dealen met Drugs' word je geconfronteerd met heftige keuzes en schokkende feiten en cijfers over de impact van drugshandel. Wat zou jij doen als havenmedewerker, douanebeambte, dealer of rechter? Geef jij die jonge dealer straf of laat je hem gaan? In de tentoonstelling ga

je de confrontatie aan met reële kwesties uit de Rotterdamse drugs wereld en ervaar je de keiharde wereld van drugs-handel in de Rotterdamse haven. Penoza-schrijfster Chris Westendorp schreef het script voor deze expo waarin jij als bezoeker zélf de hoofdrol speelt (adviesleeftijd 14+).

Vanaf 20 okt, volwassenen €12,50
4 t/m 15 jaar € 4,50
tot 4 jaar gratis
Leuvehaven 1, Rotterdam
maritiemmuseum.nl
010 413 26 80

Geld winnen € MET JE PROFIELWERKSTUK?

Zit je in havo 5 of vwo 6 en start je binnenkort met je profielwerkstuk? Kies dan een maritiem onderwerp en maak via de profielwerkstukwedstrijd kans op een geldprijs! De beste drie profielwerkstukken ontvangen een geldbedrag van: € 3.000 (winnaar), € 2.000 (2e plaats) of € 1.000 (3e plaats). De inzendingen worden beoordeeld door een onafhankelijke vakkundige jury.
profielwerkstukwedstrijd.nl



Beleef 100 jaar havengeschiedenis



Merwehaven, Waalhaven, Eemhaven, Botlek, Europoort en de Maasvlakte: in 40 kilometer beleef je tijdens deze tour bijna 100 jaar havengeschiedenis én zie je de Rotterdamse haven van de toekomst. Per luxe touringcar reis je vanaf het busplatform op Rotterdam CS of het Willems-

plein aan de voet van de Erasmusbrug dwars door de haven naar informatiecentrum FutureLand. Daar maak je een rondvaart van anderhalf uur en beleef je Maasvlakte 2 vanaf het water. Aan boord vertelt een deskundige FutureLand-voorlichter je alles over de modernste haven ter wereld.

DE TOUR IS OP ZONDAGEN, € 19,50 P.P. DIT IS INCLUSIEF:

Vervoer per touringcar van Rotterdam naar FutureLand
Rondvaart Containertour FutureLand Ferry + gratis spannende havenfoto t.w.v. € 5,95
Bezoek FutureLand
Reserveren voor dit arrangement via: 010-275 99 88 of reserveringen@spido.nl
futureland.nl

HAVENKRANT ONLINE

MEER HAVENKRANTNIEUWS OP TABLET OF SMARTPHONE?

KIJK OOK OP HAVENKRANTONLINE.NL



Port of Rotterdam

CONTACT
HAVENBEDRIJF ROTTERDAM
Afdeling Corporate Communicatie
Postbus 6622, 3002 AP Rotterdam
010-2521010
havenkrant@portofrotterdam.com

COLOFON
De Havenkrant is een uitgave van het Havenbedrijf Rotterdam. De krant wordt vier keer per jaar verspreid onder inwoners van de regio Rijnmond in een oplage van 530.000 exemplaren. Overname van artikelen en beeld uit de Havenkrant is alleen toegestaan na schriftelijke goedkeuring van het Havenbedrijf Rotterdam. De inhoud is met zorg gemaakt. Ondanks de zorgvuldigheid kunnen er onjuistheden in staan. Aan de inhoud van de krant kunnen geen rechten worden ontleend. Meningingen in deze krant zijn niet noodzakelijkerwijs de mening van de directie van het Havenbedrijf Rotterdam.

REDACTIE Erik Stenhuis (hoofdredacteur a.i.), Simone Opschoor-den Braber, Tie Schellekens, Gijs Warmenhoven (Havenbedrijf Rotterdam); Rody van der Pols, Fieke Walgreen (Maters & Hermesen Journalistiek)

TEKSTEN Havenbedrijf Rotterdam, Maters & Hermesen Journalistiek

FOTOGRAFIE Jiri Boller, Anja Kortembout, Peter de Krom, Hollandse Hoogte

COVER Anne Reitsma

ILLUSTRATIE Maus Bullhorst

INFOGRAPHIC Wendy Panders

ART DIRECTION EN VORMGEVING
Jan Peter Hemminga
(Maters & Hermesen Vormgeving)

LITHOGRAFIE Studio Boon

DRUK Janssen/Pers Gennep

VERSPREIDING Reclame-verspreiding Bouwman, Cultuurkoerier

MIX
Papier van verantwoorde herkomst
FSC® C129563